

Nr 260.

Av herr **Törnkvist m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 116, med förslag till lag om ändrad lydelse av 13, 16 och 41 §§ i lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912 samt till lag om utsträckt rätt att i visst arbete använda manliga minderåriga av viss ålder.

I proposition nr 116 till årets riksdag har Kungl. Maj:ts föreslagit dels ändrad lydelse av 13, 16 och 41 §§ i lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912, dels ock att den övergångsbestämmelse, som riksdagen 1912 antog att gälla tre år, intill 1915 års slut, varigenom, i fråga om minderårigas användande till nattarbete, 8 § mom. 1 i minderårighetslagen av år 1900 i vissa angivna fall skulle äga tillämpning, ytterligare skulle utsträckas att gälla under åren 1916 och 1917.

I fråga om den föreslagna ändringen i § 13 d) bör erinras därom, att däri gjorda bestämmelser icke ännu synas ha praktiskt tillämpats på de arbetsplatser, där § 8 mom. 1 i 1900 års minderårighetslag ägt tillämpning. Av tillgängliga handlingar synes dock framgå, att de arbetsgivare, som åtnjutit förmånen av sistnämnda äldre lagrums tillämpning i fråga om minderårigas användande i arbete, äro angelägnast om att få lagen ändrad efter sitt sinne, *innan den praktiskt träder i kraft* för dem och dess verkningar kunna annat än teoretiskt bedömas. Andra skäl för ändring av ifrågavarande paragraf än de som restes mot denna lagparagrafs antagande år 1912 ha nämligen inte förebragts vare sig i socialstyrelsens propositionen åtföljande inlaga eller i de yttranden, som från arbetsgivarehåll förebragts.

Nu gällande lags 13 § d) lyder:

»Den minderårige må icke användas till arbete å tid mellan kl. 7 e. m. och kl. 6 f. m.; dock må minderårig av mankön vilken fyllt 16 år användas till arbete å tid, som nu är nämnd, där hans arbetstid är begränsad till högst åtta timmar av dygnet samt tillika arbetet icke oftare än under var tredje vecka infaller å tid mellan kl. 11 e. m. och kl. 5 f. m.»

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 4 saml. 119 häft. (Nr 260.)

Kungl. Maj:t föreslår nu att följande nya bestämmelse tillföres:

»eller ock är i fråga om tider av dygnet, då det skall utföras, anordnat på sätt, som av vederbörande yrkesinspektör eller bergmästare godkänts».

Den vidsträckta befogenhet, som här skulle lämnas yrkesinspektör eller bergmästare, synes icke tillräddig. Även om större olägenheter ej skulle uppstå av ett sådant stadgande, måste det betraktas som högst både olämpligt och farligt, att yrkesinspektör eller bergmästare skulle äga befogenhet att, efter uppfyllande av vissa av dem fastställda betingelser, medgiva nattarbete oftare än vad i lagen stadgas. Syftet med denna del av sociallagstiftningen måste vara att till det minsta möjliga inskränka nattarbetet för både äldre och yngre arbetare. Sedan riksdagen i fjol avlät en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning om i vilken omfattning och under vilka förhållanden nattarbete för män förekommer inom industrien samt, om utredningen därtill giver anledning, förslag till inskränkande bestämmelser för mäns nattarbete inom vissa industrier föreläggas riksdagen, synes det desto mindre lämpligt att nu företaga utsträckning av minderårigas nattarbete. Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag till stadgande i fråga om minderårigas användande till nattarbete går i motsatt riktning, det upphäver till dels nu gällande bestämmelse, att minderårig över 16 år *icke må* användas till nattarbete i industriellt yrke under nattens sex timmar eller tiden kl. 11 e. m. till kl. 5 f. m. oftare än var tredje vecka. I stället för att åt yrkesinspektör eller bergmästare lämna en befogenhet med så stor räckvidd vore det skäl i att överväga, om icke tiden »kl. 11 e. m. och kl. 5 f. m.» borde ändras. De flesta invändningarna mot detta stycke i lagen synas gälla, att skiftsindelningen i regel sammanfaller med tiden kl. 4 f. m. och att här omhandlade yngre arbetskraft borde stå till förfogande just vid det nya arbetsskiftets inryckning i arbete. Genom att fasthålla vid proportionen 6 timmars obesekuren nattfrihet och fastställa den tid, under vilken arbete av minderåriga över 16 år får ske högst var tredje vecka, till »kl. 10 e. m. och kl. 4 f. m.» i stället för »kl. 11 e. m. och kl. 5 f. m.», synas de anförda olägenheterna vid skiftsindelningen kunna bli avhjälpta.

Det nya stycke Kungl. Maj:t föreslår tillfogat § 16 av innehåll att

»I fråga om lätt arbete, som bedrives i fria luften och icke direkt regleras av mekaniskt driven maskin, må Konungen meddela eftergift såväl från de i 9 § andra stycket givna förbud som från stadgandena i 15 §»

synes oss alltför vittgående. Inom »lätt arbete som bedrives i fria luften och icke direkt regleras av mekaniskt driven maskin» synes kunna innefattas också sådant arbete, ex. i brädgårdar, vid hamnar, skeppsvarv,

stenhuggerier etc., som för de minderårigas skydd kräver de försiktighetsåtgärder 9 och 15 §§ i nu gällande lag avser att bereda minderårig. Denna del av propositionen bör avslås. I konsekvens härmed bör Kungl. Maj:ts förslag i första stycket § 41 ej heller av riksdagen bifallas.

Vad till slut angår Kungl. Maj:ts förslag, att övergångsbestämmelserna från 1900 års minderårighetslag ytterligare skulle gälla under två år till 1917 års slut, synes härför icke föreligga tillräckligt bärande skäl. En övergångstid av tre år innan minderårighetsbestämmelserna rörande nattarbete trätt i kraft måste anses vara tillräcklig lång för de förberedelser, som ansågos nödiga för mötande av den nya lagens strängare bestämmelser. Då emellertid snart fyra månader gått sedan lagen av år 1912 i denna del skulle trätt i kraft och vi stå inför det faktum, att åtgärder av vederbörande arbetsgivare icke vidtagits för lagens effektiva ikraftträdande redan med innevarande års ingång och ej heller sedan dess man synes ha förberett sådana åtgärder, kan det kanske vara av nödvändigheten påkallat, att riksdagen i så måtto bifaller propositionen i denna del, att övergångsbestämmelserna antagas att gälla allenast under år 1916.

På grund av det anförda hemställes, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 116 måtte besluta,

dels att § 13 d) i lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912 måtte få följande ändrade lydelse:

Den minderåriga må icke användas till arbete å tid mellan kl. 7 e. m. och kl. 6 f. m.; dock må minderårig av mankön, vilken fyllt sexton år, användas till arbete å tid, som nu är nämnd, där hans arbetstid är begränsad till högst åtta timmar av dygnet samt tillika arbetet icke oftare än under var tredje vecka infaller å tid mellan kl. 10 e. m. och 4 f. m.;

dels att vad Kungl. Maj:t föreslagit såsom tillägg till §§ 16 och 41 må av riksdagen avslås;

samt att lag om utsträckt rätt att i visst arbete använda manliga minderåriga av viss ålder erhåller följande ändrade lydelse:

Häri genom förordnas som följer:

Har med tillämpning av sista stycket i övergångsbestämmelserna till lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912 arbetstiden för minderårig å något arbetsställe intill utgången av år 1915 varit utsträckt på sätt i 8 § 1 mom. av lagen den 17 oktober 1900 an-

gående minderårigas och kvinnors användande till arbete i industriellt yrke var medgivet, må å det arbetsställe minderårig av mankön, som fyllt sexton år, intill utgången av år 1916 användas i enlighet med de i samma lagrum givna bestämmelser.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Stockholm den 13 april 1916.

Algot Törnkvist. Ernst Söderberg. Harald Hallén. A. J. Christiernson.

Ivar Vennerström. C. O. Johansson, Gust. Nilsson. Anders Anderson
Sollefteå. i Råstock.

K. W. Skareen. J. A. Ingvarson. Bernh. Eriksson. O. H. Waldén.
